

ÅRSMELDING 2008

MUSEET SOM INSTITUSJON

Haugalandmuseene er konsolidert regionmuseum i Nord-Rogaland og skal skape en samlet museumsvirksomhet i regionen. Som regionmuseum har det faglig ansvar, og skal organisere fellestiltak med museene og kommunene. Haugalandmuseene har en desentralisert struktur, og satser bredt på bevaring og formidling av kunst- og kulturhistorie. Administrasjonen har kontor i Haugesund sentrum. Haugalandmuseene AS er organisert som et aksjeselskap. Selskapets høyeste organ er generalforsamlingen i Haugalandmuseene AS.

Styret

Styrets arbeid i 2008 var konsentrert om tilsyns- og oppfølgingsoppgaver som personalsaker, regnskap, budsjetter og andre rapporteringer. Styret har etter diskusjoner om prioriterte arbeidsoppgaver vedtatt en egen styreinstruks.

Styret har spesielt arbeidet med spørsmål i forbindelse med konsolidering med museene på Karmøy, og spørsmål i forbindelse med ansettelsen av formidleren på tusenårsstedet Nordvegen.

Ansatte

Fast ansatte:

Direktør	Mads Ramstad
Kontorleder	Astrid Holgersen
Sekretær	Grete Røkenes Osmundsen
Konservator	Ingebjørg Stene Jacobsen
	Grethe Paulsen Vie
Museumsleiar Vikedal	Monica N. Haugan
Museumspedagog	Tove Selås
	Ingebjørg Stene Jacobsen
Formidler Nordvegen	Cathrine Glette
Driftsleder	John Olav Lillesund
Fagarbeider	Brita Gudmestad

Midlertidige medarbeidere:

Museumsarbeider	Lena Martinsen
Museumsarbeider	Arne Mæland

Prosjektansatte:

Romaniprojekt	Grethe Paulsen Vie
Romani formidlingsplan	Signe Oddbjørg Johannessen

Sommerguide/ekstrahjelp:

Omviser Arquebus	Solfrid Søvik
Omviser Dokken	Signe Oddbjørg Johannessen
	Anders Schiz Vigestad/ Marius Dagsland

Kompetanse

De ansatte har økt sin museale kompetanse gjennom å arrangere og delta på nettverksmøter, seminar og kurs i 2008. De ansatte har også bidratt med foredrag i flere sammenhenger lokalt og sentralt.

Ansatte på studietur til Romani-utstillingen på Elverum

Arbeidsmiljø

Styret mener arbeidsmiljøet i selskapet er tilfredsstillende. Det har ikke vært skader eller ulykker i 2008. Samlet sykefravær har vært 147 dager, hvilket utgjør 8,3%.

Ytre miljø

Selskapet forurenser ikke det ytre miljø.

Likestilling

Selskapet har i 2008 hatt 10 ansatte, 2 menn og 7 kvinner. Styret består av 2 menn og 5 kvinner. Styret vil arbeide for en bedre kjønnsmessig balanse i styret.

Utvikling og resultat

Haugalandmuseene AS har et årsresultatet som viser et overskudd på kr. 442710. Styret mener at årsregnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler og gjeld, finansielle stilling og resultat.

Fortsatt drift

Årsregnskapet for 2008 er satt opp under forutsetning av fortsatt drift. Det bekreftes at forutsetningen om fortsatt drift er til stede.

MUSEET SOM SAMFUNNSMINNE

Museene har en viktig oppgave som samfunnsminne. Det vil si at vi skaper kunnskap gjennom innsamling, bevaring og forskning. Vi skal her gjøre rede for det arbeidet vi har gjort for vår felles hukommelse.

Forsknings- og utviklingsaktiviteter

Haugalandmuseene deltar i flere museumsfaglige nettverk. Haugalandmuseene har prioritert å være med i to nasjonale museumsnettverk; minoriteter og kulturelt mangfold samt fiskeri og kystkultur. Videre det nasjonale "Brudd-nettverket" i regi av ABM, og de fylkeskommunale nettverkene for teknisk konservering og fotobevaring.

I løpet av 2008 har ansatte blant annet deltatt på nettverksmøte for fiskeri og kystkultur i Øygarden og fellessamling av nettverkene for sjøfart, fyr og kystkultur i Oslo, seminar i nasjonalt museumsnettverk for minoriteter og kulturelt mangfold samt Brudd-seminaret i Trøndelag. De ansatte var på studietur til Glomdalsmuseet og Norsk Folkemuseum, kurs i Primus i Stavanger, internkurs i samlingsforvaltning, Museumsarbeiderne i Rogalands fagmøte om digitale fortellinger i Haugesund, Norges museumsforbunds landsmøte samt internasjonal konferanse om fortidens barn i Stavanger.

Ansatte har holdt foredrag blant annet på Kystkulturseminar i Bergen og kontaktkonferanse for Mangfoldsåret i Rogaland. Haugalandmuseene var også medarrangør for en internasjonal konferanse i Haugesund i høstferien 2008; Island and coastal heritage – a vital part of european identity.

Sikringsplan

Det ble gjort et forarbeid for å kunne gå i gang med å lage sikringsplan. I den forbindelse ble det holdt to møter med Eirik Aarebrot fra Senter for teknisk konservering i Rogaland/Arkeologisk museum i Stavanger, for å klarlegge hva arbeidet med sikringsplan innebærer.

Samlingsforvaltning

Kurs i samlingsforvaltning for Haugalandmuseene ble holdt av Barbara de Haan ved Collection Care & Management 10. – 11. desember 2008. Fokuset var innhold og realisering av en samlingsforvaltningsplan med en samlingsplan som en del av den. I forkant av seminaret fikk representanter fra hver av de konsoliderte enhetene underlagt Haugalandmuseene tilsendt et informasjonsbrev om Haugalandmuseene sine planer om en samlet samlingsforvaltningsplan, samt invitasjon til seminaret. I alt deltok 12 stk på seminaret.

Museumsplan i Vindafjord

Vindafjord nye kommune arbeidet fram en museumsplan i løpet av 2008. Kommunal museumsplan for Vindafjord kommune 2009-2012 ble vedtatt 16. desember 2008. Vikedal bygdemuseum blir Vindafjord kommune sitt museum for innsamling, bevaring, formidling og forskning. Museumsarbeidet i kommunen blir samordnert

under dette museet. Museet får navnet Vindafjordmuseet og det blir utarbeidet nye vedtekter for dette.

Samlingene

Haugalandmuseene har i løpet av 2008 innarbeidet Primus gjennom kurs og praksis. Sivert Ole Holten, Grete Osmundsen og Ingebjørg Jacobsen deltok i Primus kurs trinn 1 og 2 i Stavanger. Et tidkrevende, men viktig arbeid er registrering av gjenstander. Alle museene i Haugalandmuseene har fått egen museumssignatur. Vindafjord kommune fikk i 2008 lagt opp bredbånd til Vikedal bygdemuseum og Tysvær kommune startet prosess med oppkobling for Nedstrand bygdemuseum i lærerboligen.

Samlingene fikk en spesielt stor og gledelig tilvekst. Mot slutten av året 2008 mottok Billedgalleriet en stor kunstdonasjon bestående av nærmere 250 høytrykk av tresnitt og linoleumsnitt. Samlingen har fått navnet: "Tjørhom-samlingen" etter giveren Ola Tjørhom, Stavanger. Samlingen inneholder verk av norske og internasjonale kunstnere som har viet høytrykket spesiell oppmerksomhet i sitt kunstnerskap.

Primus

Arbeidet med å lage Brukerveiledning for Primus for Haugalandmuseene ble påbegynt høsten 2008. I forbindelse med at digitaliseringsarbeidet fortsatte høsten 2008, ble det kjøpt inn og installert ny scanner og utarbeidet **Retningslinjer for skanning ved Haugalandmuseene, og Brukerveiledning og retningslinjer for innlegging av bilder i Primus**. En del arbeidstid er brukt til å følge opp digitaliseringsarbeidet.

Haugalandmuseene er representert i Fylkesfotonettverket i Rogaland. Prosjektleder Harald Hognerud ryddet i digitale mapper, og skannet 800 foto til fotosamlingen til Karmsund folkemuseum.

Arbeidet med å registrere og legge inn foto som er kommet inn i romani-prosjektet ble påbegynt. Det ble gjort en del undersøkelser i forhold til klausulering av objekter som legges inn i Primus, og hvem som får tilgang til det klausulerte materialet. Den foreløpige konklusjonen for romani-materialet, ble å gi det samme signatur (MHB-F.) som andre foto, med fortløpende nummer, men definere det som en egen samling i Primus (institusjonsskapt samling).

Høsten 2008 ble det tatt initiativ overfor KulturIt for å få oppgradert vår Primus-versjon, slik at Haugalandmuseene også kan ha PrimusKunst for samlingen til Haugesund Billedgalleri.

Anleggene

De mange museumsanleggene trenger faglig og jevnt vedlikehold. Det utføres etter årssyklusen, inne og ute alt etter årstidene. Med ujevne mellomrom trengs det større reparasjoner.

Av de mange prosjektene i 2008 kan nevnes at museumsområdet i Vikedal i Vindafjord ble drenert, og at det ble bygget amfi i samarbeid med Sandeid Fengsel.

Uteområdet ble beplantet, nytt gjerde satt opp og parkeringsplassen utbedret. Dette gjør det mulig å bruke museumsområdet som arena for utendørs skuespill og andre oppsetninger.

For Arquebus krigshistorisk museum var sikringen av et Ft17 pansertårn en milepæl. Bygging av ramme for 12,7 cm kanon (10 tonn) på dugnad var en spesiell sak, samtidig som dugnadsarbeidet med å reise en 2. etasje i stål i et av magasinene fortsatte.

Skolehuset på Nedstrand ble gjenåpnet sommeren 2008 etter et dugnadsløft både inn- og utvendig. Arbeidet med Tollbua og museumstomta har tatt tid, men sommeren 2008 ble formelle papirer signert og arkitektene har konkretisert planene.

I Haugesund har Riksantikvaren signalisert fredning av Trafikkhuset og Wrangellhuset som huser Stiftelsen Haugesjøen. Stiftelsen startet arbeidet med å finansiere brannsikring av Trafikkhuset i 2008. Bygningsmessig tilstandsrapport om Wrangellhuset ble laget, og deler av den nordre vegg på østsiden av Wrangellhuset fikk ny kledning. Det ble skrevet to søknader til Norsk Kulturminnefond for to restaureringsprosjekter på sjøhusene. Stiftelsen prosjekt, ”Kortanes Kystkultursenter”, har som mål å utarbeide en konkret plan for utnyttelse av lokalene. Stiftelsen ser det som naturlig å tilpasse en del av lokalene for tradisjonell museal virksomhet i samarbeid med andre kulturvernorganisasjoner i Haugesund. Bevaring av sjøhusbebyggelsen har i seg selv museal interesse.

Stiftelsen arbeider med bruk, restaurering og forvaltning av fire verneverdige seilsbåter samt en rekke småbåter. Det er primært seilskutene ”Johanne Karine” og ”Kaia” som inngår i museumsvirksomheten. I 2008 har Stiftelsen i tillegg bruk ressurser på dokumentering av meterbåten ”Zephyrs” historie og konstruksjon.

Museumsnettverk for minoriteter og kulturelt mangfold

Haugalandmuseene har vært med å planlegge aktivitetene i nettverkets arbeidsutvalg. Spesielt rekrutteringsprosjektet for minoritetene på museene har tatt tid, og Haugalandmuseene var et av fem museer som deltok i pilotprosjektet. Vi lystet ut rekrutteringsstilling for en av romanifolket, men det meldte seg ingen aktuelle søkere.

Formidling av romanikultur

Det to-årige dokumentasjonsprosjektet Båtreisende på Vestlandet ble avsluttet sommeren 2008. Det har resultert i et eget formidlingsprosjekt. Tittelen for prosjektet er *Romanifolket som reiste sjøveien. Formidling av de båtreisendes kultur og historie*. Prosjektet er støttet av Statens senter for arkiv, bibliotek og museum (ABM-utvikling), Rogaland fylkeskommune, Stiftelsen Fritt ord og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, Same- og minoritetspolitisk avdeling.

Det pedagogiske oppleggets form for prosjektet er å utarbeide et nettsted for grunnskolen i samarbeid med romanifolket. Det er nedsatt en arbeidsgruppe med i alt seks representanter fra romanifolket. Mediesenteret i Bergen er engasjert til å hjelpe til med design og det tekniske.

MUSEET SOM MØTEPLASS

Museene er også et møtested der vi kan formidle kunnskap og opplevelser. Haugalandmuseene har i 2008 arbeidet på flere måter for å være en arena for flere.

Møt museene!

Besøkstallene viser god utvikling: 33.143 museumsbesøk er registrert i 2008. Bak tallene skjuler det seg faglige temakvelder med 15 deltakere, og åpne aktivitetsdager med 1200 besøkende. Det er en balansegang mellom museumsfaglig innhold og publikumsattraksjoner som gir bedre uttelling på besøkstallene.

Besøkstallene fordeler seg slik: Karmsund folkemuseum 15408, Haugesund billedgalleri 9310, Hiltahuset Røvær 2019, Stiftelsen Haugesjøen 215, Arquebus krigshistorisk museum 4750, Nedstrand bygdemuseum 470, Bokn Bygdemuseum 50 og Vikedal bygdemuseum 921.

Guidepool

Haugalandmuseene registrerer en stadig etterspørsel fra næringslivet, skoler og private personer som ønsker å besøke museene på Haugalandet. Guidetilbudet i dag er ikke tilstrekkelig godt nok til å kunne imøtekomme alle disse henvendelsene. Prosjektet jobber for at hver enkelt institusjon skal ha en/flere guider samlet under en felles oversikt på Haugalandmuseenes felles hjemmeside. Prosjektet er en del av Haugalandmuseenes nye formidlingsgruppe. De enkelte institusjonene er informert om prosjektet, og er et samarbeid mellom Haugalandmuseene og hver enkelt institusjon.

Dynamo – Haugesunds biennale

Stavanger2008 prosjektet; Dynamo-Haugesund 08 fikk mye oppmerksomhet i så vel by- som gallerirom. 2008 ble et begivenhetsrikt år for Haugesund Billedgalleri. Prosessen fram mot fullføringen har pågått siden 2005 og har krevd mye ressurser både teknisk og personalmessig. Dynamo-Haugesund er det største og mest omfattende samtidskunstprosjektet som noensinne er realisert på Haugalandet.

Museumsstafetten

For at flere skal oppdage museumskattene i regionen fortsatte Haugalandmuseene med museumsstafett gjennom hele 2008. Haugalandmuseene har deltatt i planlegging, markedsføring og gjennomføring, og forarbeid ble gjort ved årsskiftet. Mellom 50 og 70 personer har deltatt på hvert sted.

Åtte arrangement på kveldstid siste torsdag i måneden, fire i hvert semester. Målet var å få med de som ikke kom med året før, og ha fokus på nye tema. Karmøymuseene har også deltatt i stafetten. Det ble trykket opp kort for hele året som ble sendt medlemmer og delt ut på sentrale steder.

Interesserte tilhørere får vite mye om boknarens lokalhistorie av Eivind Øvrebø

Vikedal bygdemuseum ved Monica Haugan intervjuet i Mangfoldsåret 2008 kvinner fra tidligere Øst-Europa. Med dette prosjektet ønsket Haugalandmuseene å bidra til at kvinner fra andre land, også i ei lita bygd, får sine stemmer, historier og fotografier inn i samlingene. Prosjektet er forankret i Vikedal bygdemuseum. Kvinnene har fortalt om hvorfor de kom til Norge, og om sitt første møte med Norge. Prosjektet kalt "Stemmer fra øst" med levende skildringer, kunstneriske innslag og mat fra de enkelte land var en stor opplevelse for de som var med på museumsstafetten i Vikedal i november.

Årboka

Mye av arbeidstiden har vært brukt til formidling. 2008 var årbokår. Redaksjonen for Haugalendingen 207-2008 har bestått av Øystein Nilsen, Torunn Moksheim Lehmann, Aslaug Stølsmark, Solveig Aspen Helvik og Ingebjørg Stene Jacobsen. Boka har krig som tema, og det har ikke vært vanskelig å fylle sidene. 2. verdenskrig har en naturlig stor plass, men også andre kriger som haugalendingen vært involvert i, er kommet med. Boka fikk nytt format og har et spenstig utseende med trykk av Trygve Goa på forsiden. Ca halve opplaget på 1000 bøker ble distribuert til forfattere, bidragsytere og medlemmer i museumslagene. Bøkene var nesten utsolgt ved årsskiftet. Haugesund Libris laget vindusutstilling i forbindelse med lanseringen som foregikk på museums-stafetten på Arquebus i slutten av oktober.

Den kulturelle spaserstokk

Den kulturelle spaserstokk, et nasjonalt prosjekt for seniorer med midler fra Helse- og omsorgsdepartementet og Kultur- og kirkedepartementet, har fungert godt i Haugesund kommune. Haugalandmuseene har bidratt med prosjektet "Bakstekånene kommer" på aldershjemmene i Haugesund. To kvinner fra Skåre bondekvinnelag har stekt potetkaker og hatt med en etnolog som har samlet inn minnestoff om nettopp potetkaker. Margaret Alendal som har satt opp turneliste, har vært en god samarbeidspartner. Sju besøk på fire dager og mye god tilbakemelding for program som aktiviserer mange sanser.

Sommersesongen

Sommertilbudet på museene ble annonsert i regionavisa hver lørdag. Stor fellesannonse viser igjen, og mange ble oppmerksom på tilbudet.

I juni fikk over 600 personer med seg spillet om dikterpresten Jens Zetlitz på Vikedal bygdemuseum. Lokalsamfunnet på Røvær slutter opp om sitt museum, og Hiltahuset hadde over to tusen besøkende sommeren 2008! Alle besøkende må legge turen om Hiltahuset – enten de er på spahotellet, spiser komlemiddag eller er på leirskolen. Det bor rundt 100 mennesker på Røvær, 20 minutter med båt fra Haugesund, og museet drives på dugnad.

Nytt av året var havnaturer med Stiftelsen Haugesjøen hver torsdag gjennom sommeren. Turene gikk rundt Risøya og som regel en liten tur nordover forbi Vibrandsøy før retur. Alle gjestene fikk anledning til å se seg omkring nede i båtene og interesserte gjester fikk informasjon om den historiske bakgrunnen for skutene. Det var til sammen 115 besøkende på de 12 turene.

”Kaia” på havnatur juni 2008.

Formidler på Nordvegen Historiesenter

Haugalandmuseene har som faginstans fått ansvaret av Rogaland fylkeskommune for formidlingen på Rogaland fylkes tusenårssted; Nordvegen historiesenter. Cathrine Glette begynte i den nyopprettede stillingen som formidler på Nordvegen Historiesenter 1. september 2008. Stillingen går ut på å utarbeide pedagogiske opplegg rettet mot barn og unge til bruk inne på senteret, samt være med å videreutvikle utstillingene med tanke på undervisningen.

Formidleren har de første månedene lest gjennom det som fantes av hefter og kompendier som var laget i løpet av årene for å få bedre forståelse for hvilke deler av historien som var vektlagt i utviklingen av senteret. Formidleren utarbeidet et dokument; "Formidling rettet mot barn og unge på Nordvegen Historiesenter, Avaldsnes. Bakgrunn og hovedmålsettinger.", som kan ligge som en føring for formidlingsarbeidet rettet mot barn og unge på senteret. I dokumentet er det samlet både målsettinger for Avaldsnesprosjektet og senteret, men også mål for tusenårsstedene, fra føringer for museene fra ICOM og Kulturdepartementet, fra Haugalandmuseenes formidlingsplan, fra Kunnskapsløftet og mål for Den Kulturelle Skolesekken.

Parallelt har formidleren satt seg inn i det pedagogiske, sanket formidlingsideer, samt blitt kjent med kundegruppene gjennom læreplanverket og rammeplanen for barnehagene. På bakgrunn av dette har formidleren skrevet et dokument, med blant annet formidlingsmålsettinger og vektlegging, formidlingsmetoder, temaer/vinklinger, målgrupper/kundegrupper, markedsføring, ressurser, rammer osv. Formidleren har også laget konkrete opplegg med "Maktspillet", et interaktivt rollespill om etikk, moral og det norrøne tinget, samt avtalt fast besøk fra Avaldsnes Historiske Leirskole. Det vil også bli satt i gang med utgravninger til våren, og det vil bli utarbeidet formidlingsopplegg til utgravningene i samarbeid med Universitetet i Oslo ved prosjektleder Dagfinn Skre.

Vandreutstillingen Båtreisende på Vestlandet

Vandreutstillingen «Båtreisende på Vestlandet» ble planlagt og produsert våren 2008. Utstillingen formidler kunnskaper som er kommet inni dokumentasjonsprosjektet «Båtreisende på vestlandet» Ca. 6 ukesverk ble brukt på denne utstillingen. Våren 2008 vandret utstillingen til flere av institusjonene i Haugalandmuseene:

- Vikedal bygdemuseum (16.03-22.04)
- Bokn bygdemuseum (28.04-08.05)
- Mikal Klovnings sjøhus på Utsira (10.05)
- Nedstrand bygdemuseum (16.06-27.06)

Den har etterpå vandret videre til

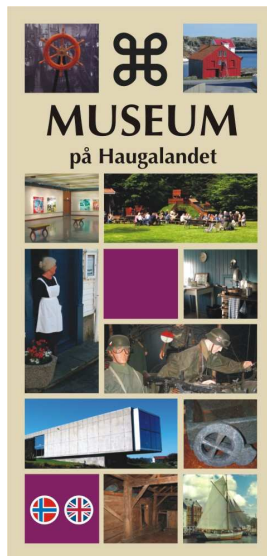
- Hardanger fartøyvernssenter (18.05-15.06 og 29.06-31.08)
- Museum Vest, avd. Nordsjøfartmuseet (07.09-31.10)
- Nordfjord folkemuseum (fra 10.11)

Markedsføring

Hjemmesiden til Haugalandmuseene er fornyet. Siden blir med jevne mellomrom oppdatert med begivenheter, nyheter og forhåndsmtaler.

Museumsbrosjyren Museum på Haugalandet ble oppdatert og trykket med nytt omslag. I denne utgaven er og Stiftelsen Haugesjøen med. Haugalandmuseene har også i 2008 hatt en helside i Destinasjon Haugesund og Haugalandets faktaguide med annonse på nettstedet <http://www.visithaugalandet.no> med link til hjemmesiden.

Ny fellesbrosjyre for hele regionen!

Avslutning

Haugalandmuseene vil takke Kulturdepartementet, ABM-utvikling, Riksantikvaren, Rogaland fylkeskommune, kommunene i regionen og andre samarbeidspartnerer samt personalet for godt samarbeid i 2008.

Haugesund, mars 2008

Harald Stakkestad
Styrets leder

Mads Ramstad
Daglig leder

Ellen Solheim
Styremedlem

Johannes Haga
Styremedlem

Eva Husby
Styremedlem

Marit Færevåg
Styremedlem

Helga Rullestad
Styremedlem

Grethe Paulsen Vie
Styremedlem